

Sygn. akt I CSK 543/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa I. W.

przeciwko E. J.

o ochronę dóbr osobistych,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 lutego 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 23 czerwca 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.940 (dwa tysiące dziewięćset czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wtedy może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwana wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), to jest: a) „dotyczącego zakresu możliwej modyfikacji przez sąd tekstu oświadczenia, które pozwany ma złożyć”, b) „dotyczącego zakresu obowiązków, ale i uprawnień dziennikarza wykonującego zawód w granicach określonych przez art. 1, 6, 10 i 12 ustawy z 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. 1984.5.24 ze zm.), w szczególności - niejednolicie traktowanej przez orzecznictwo dystynkcji między nakazem prawdziwego i rzetelnego przedstawiania omawianych zjawisk”, c) „dotyczącego przesłanek przyjęcia winy dziennikarza, warunkującej zasądzenie zadośćuczynienia z art. 4”.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Zagadnieniem prawnym jest bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla

rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, nie publ.).

Każda z wątpliwości przedstawionych w zacytowanych wyżej pytaniach sformułowanych w skardze kasacyjnej pozwanej była już rozważana w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Wypowiedzi te zostały zacytowane w skardze kasacyjnej, ale pozwana starała się zaakcentować rozbieżności, jakie miały ujawnić się w poglądach Sądu Najwyższego co do tego, w jakim zakresie sąd może ingerować w żądanie pozwu określające treść oczekiwanego przez powoda oświadczenia usuwającego skutki naruszenia jego dóbr osobistych oraz co do tego, jakie są przesłanki odpowiedzialności dziennikarza za naruszenie dóbr osobistych działaniem podjętym w związku z wykonywaniem jego zawodu.

Z orzecznictwa Sądu Najwyższego, w tym też przytoczonego przez pozwaną, wynika niebudzące wątpliwości stanowisko, że sąd w sprawie o ochronę dóbr osobistych może ingerować w treść oświadczenia sformułowanego przez powoda, w celu zrealizowania roszczenia przewidzianego w art. 24 k.c. Zakres tej ingerencji jest determinowany przez wyniki postępowania w sprawie, a to w związku z koniecznością udzielenia w jego toku odpowiedzi na pytanie, jakie dobra osobiste powoda zostały naruszone działaniem pozwanego oraz jakie środki powinny być podjęte dla udzielenia powodowi ochrony, przy zachowaniu zasady proporcjonalności reakcji. Dostosowanie środków ochrony do okoliczności konkretnej sprawy należy do sądu prowadzącego w niej postępowanie i nie sposób w tym zakresie stworzyć abstrakcyjnie brzmiącej reguły o uniwersalnym znaczeniu.

O przesłankach odpowiedzialności dziennikarza za naruszenie dóbr osobistych w ramach jego działalności zawodowej Sąd Najwyższy wypowiedział się

w uchwale składu siedmiu sędziów z 18 lutego 2005 r., III CZP 53/04 (OSNC 2005, nr 7-8, poz. 114). We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana nie przedstawiła przekonujących argumentów za tezą, że pogląd wyrażony w tej uchwale był błędny lub zdezaktualizował się ze względu na zmiany stosunków społecznych, do których należy go odnosić.

Zasady wykładni art. 448 k.c. i przesłanki zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie tego przepisu zostały wyjaśnione w orzecznictwie, a Sąd rozpoznający niniejszą sprawę ustalił i wskazał na okoliczności, które przemawiają za przypisaniem pozwanej zawinionego naruszenia dóbr osobistych powoda.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 i § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

I.n